

SADHAR
Sabda Winedhar

September

2017

Mitra Saben Ari Marsudi Ati

POKOK PANDONGA

Gusti Allah tuk-ing gung berkah saben ari... sinarengan pamuji lan mitraning saben ari marsudi ati punapa dene sedaya umat kagungan Paduka.... Kawula aturaken sedaya pandonga lan pakaryan, sedaya kawontenan sisah punapa dene bingah ing dinten-dinten ingkang kawula lampahi mugiya konjuk ing Paduka...

Sinarengan pasamuwan suci Greja-greja Kristen Jawi, kawula unjukkan tekading sedya...

Mujudaken patunggilaning gesang minangka kulawarganing Allah ingkang tansah mbangun iman kapitadosan...

Kawula nyuwun....

Paduka agem sedaya sarananing panembah dhateng Paduka sangsaya ngantebaken iman kapitadosan kawula sami.

Jemuwah, 1 September 2017

Minggu Limrah XXI

Yeremia 15:1-9, Jabur 105:1-6; 23-26, 45b, Matius 22:34-40

NGUPAYAA GUSTI

Padha ngupayaa marang Pangeran Yehuwah lan kasantosane, padha tansah ngupayaa wedanane! (Jabur 105:4)

“Apa yang dicari orang, siang malam, pagi, petang? Uang, uang, uang.” Tembange lare sekolah minggu iku, menawa digagas ana benere. Wiwit tangi turu, nganti mapan turu apa kang diupaya ora liya kejaba dhuwit. Lali Gustine, lali bojone, lali anake, lali kancane. Ora bisa nganggo cara kang halal, haram ora papa. Anggere oleh dhuwit.

Ana crita mangkene: Sawijing dina ana wong telu mara dhayoh. Gandheng kang didhayohi somahe lagi ora ning ngomah, dhayohe ora gelem mlebu. Ngancik sore, somahe bali. Banjur manggakake para dhayoh mau mlebu. Dhayohe wangsulan: “Ndherek tepang. Kula lan kanca kula boten saged mlebet sareng-sareng, jenengan kedah miji salah satunggal. Kekasih kula: Sugih. Adhi kula: Sukses. Lan kangmas kula punika Tresna Asih. Mangga dipun rembag, pundi ingkang kakarsaaken mlebet?” Banjur padha rembugan. Somahe pengin Sugih, Rabine pengin Sukses, wondene anak-anake, kang mbeneri ora butuh Sugih lan Sukses, kepingin Tresna Asih. Banjur sarujuk Tresna Asih kang oleh mlebu. Nalikatresna asih kaaturan, Sugih lan Sukses ngetutake. Pranyata yen Sugih lan Sukses kuwi wuta. Bisane mlaku yen dituntun Tresna Asih. Mulane ngupayaa Gusti Allah lan katresnane, nuli kabeh bakal diparingake.

Babar pisan ora arep meden-mendeni. Pangandikane Gusti tumrap wong kang **ora** ngupaya Gusti: “Sing marang pati, maranga ing pati! Sing marang pedhang, maranga ing pedhang! Sing marang pailan, maranga ing pailan! Sing menyang tawanan, menyang ing tawanan! Amarga ora mratobat saka polah tingkahe.” Golek dhuwit oleh. Nanging aja nganti nguwasani uripe awake dhewe. Ngupayaa Gusti, temah oleh urip. Tindakna katresnan temah rahayu. |* AJ

ABDINE GUSTI

Cilaka kula punika, dhuh ibu, dene panjenengan nglairaken kula, tiyang ingkang dados wijining paben lan garejegan tumrap tiyang sanagari. Kula sanes tiyang ingkang nyambutaken utawi tiyang ingkang nyambut dhateng sinten-sintena, nanging sadaya sami nyupaosi kula. (Yeremia 15:10)

Gusti Yesus kula badhe ndherek Tuwan slaminya. Ndherek manggul salib Tuwan, sajang kula ning donya. Kula Tuwan kiyataken, sageda tahan susah. Sampun ngantos kemuriten, sampun cuwa ing manah” mengkonosyair KPK Lami no 137 “MANGGUL SALIB”, kang nglairake paseksi abote ndherek Gusti.

Beda banget karo patrape wong Farisi lan ahli Toret, kang aloke “abdine Gusti” nanging nyatane golek kamulyan lan kamuktene dhewe. Padha linggih ing papan kang kajan dhewe ana ing pahargyan lan ing ngarep dhewe ana ing papan pangibadah. Padha seneng diurmati ana ing pasar-pasar lan seneng disebut guru.

Dadi abdine Gusti, ing jaman kang nyingkur kaswargan lan mburu kadonyan, biasane kajan lan disubya, mligine ana ing padesan. Nanging kabeh gumantung pribadine dhewe-dhewe. Nyatane akeh kang ngaku-aku “abdi” ning tumindake ngluwihi wong Farisi lan ahli Toret, kang migunaake kalungguhane kanggo ngreka kang duraka. Kosok baline kang temen nelakake jejer minangka abdi malah dikuyakuya, diwada, digoleki salahe lan dikasuske. Wis akeh sing diculik, ilang ra ana kabare. Liyane mlebu kunjara merga wani blakakake kasus kang nggeret para pejabat. Anak lan bojone ora tentrem marga saben dina diteror.

Memper menawa Yeremia lan abdine Gusti liyane padha sambat kaya kang katulisan ing dhuwur “*Cilaka kula punika ....*,” Satemene pangandikane Gusti: “Sing sapa kaasorake bakal kaluhurake.” |* AJ

Minggu, 3 September 2017

Minggu Limrah XXII

Yeremia 15:15-21; Jabur 26:1-8; Roma 12:9-21; Mateus 16:21-28

“NGECULAKE”

*Gusti Yesus banjur ngandika marang para sakabat: “Manawa ana wong kang arep ngetut-buri Aku, iku kudu nyingkur awake dhewe sarta manggula salibe lan melua Aku.”
(Mateus 16:24)*

Wonten pemanggih bilih, cara sinaunipun lare kaliyan tiyang dewasa punika beda. Menawi lare sinau kanthi cara nampeni piwulang saking ingkang paring piwulang. Wondene samangsa tiyang sampun dewasa, krana langkung kathah pengalaman gesangipun mila anggenipun sinau kanthi cara ngeculaken punapa ingkang sampun dipun gondheli kagentosan kaliyan pemanggihipun piyambak.

Nalika Gusti Yesus ngendikaaken bab kasangsaran ingkang badhe katempuh, Petrus mboten saged nampi pangandika punika. Petrus taksih nggondheli pemanggihipun ingkang lawas, bilih Sang Mesih badhe mimpang lan merdikaaken bangsanipun. Kamangka Petrus lan kanca-kancanipun sampun sawung lan gadhah pengalaman gesang kaliyan Gusti Yesus, ewasemanten piyambakipun dereng saged ngeculaken pemanggih lawasipun. Mboten wonten kemajengan pemanggih ing dhirinipun Petrus. Punika awit karena Petrus namung mburu pikajengipun piyambak ingkang kawawas langkung nguntungaken tinimbang nampi pangandikanipun Gusti. Punika wujud sikep ingkang mboten purun nyingkur awakipun piyambak. Awit saking punika Gusti Yesus duka saestu dhateng Petrus.

Nalika kita sampun gadhah pengalaman sawung kaliyan Gusti Yesus, mesthinipun badhe nuntun kita wonten kemajengan pemanggih ingkang condhong kaliyan karsanipun. Lan bab punika mesthinipun ugi badhe ngewahi cara gesang kita. |*IPT

ENGGALO MRATOBAT (1)

Mugi Paduka karsaa ngatingalaken sih-rahmat Paduka ingkang elok, Paduka ingkang ngluwari tiyang ingkang sami ngungsi dhateng ing pangaubaning asta Paduka ingkang tengen margi saking wontenipun para ingkang sami mbalela. (Masmur 17:7)

Manungsa iku papane salah lan lali. Ora ana manungsa ing jagad iki kang ora tau salah lan ora tau lali. Klebu Prabu Daud. Nalika nalika nyawang ana wong wadon mari adus. Mangka sulistya ing warna banjur pengin. Mangka pengin kuwi nggembol lali. Lali menawa dheweke Ratu kang mesthine ngayomi ora numpaki. Lali menawa wong wadon mau uwis duwe garwa ateges “ngrusak pager ayu”.

Senadyan rapet oleh nyimpen ‘dosane’, pindha barang bosok, mesthi wae mambu. Betsyeba nggerbini. Banjur piye? Tinimbange klebus, adus pisan. Mengkono watake dosa. Uria, somahe banjur dikon leren olehe perang, diendemi, kareben isa mulih lan turu bareng karo Betsyeba. Ben dikira kuwi anake Uria. Dilalah Uria emoh mulih. Ora kurang akal durakane dibacutke pisan. Uria didawuhi maju perang ana ngarep dhewe, dadi lan tiwase. Daud reka-reka duka karo senopati Yoab. Ora nyana yen dheweke wis ngrancang kuwi kabeh. Dosa nglairake dosa-dosa liyane.

Coba menawa Daud enggal tobat. Uria ora perlu mati, Yoab ora perlu disengeni, Betsyeba tetep suci; ora diawori turu lan ora nggerbini. Yen ora, prasasat penyakit kanker gampang oleh nyebar ning ngendi-endi, konangane yen wis stadium papat. Lan uwis telat. Tumrap wong kang ora enggal mratobat: Gusti Yesus ngendika: “Bilai kowe, heh para ahli Toret lan para wong Farisi, heh, wong lamis, sabab kowe padha nyabrangi sagara lan ndlajahi dharatan, supaya oleh wong sing ngenut agamamu sanadyan munga siji bae, nanging yen wis mratobat, kokdadekake wong naraka, kang tikel pindho alane tinimbang kowe dhewe.” | * AJ

Selasa, 5 September 2017

Minggu Limrah XXII

2 Samuel 11:27b-12:15, Jabur 83:1-4; 13-18, Matius 23:23-26

ENGGALO MRATOBAT(2)

Bilai kowe, heh para ahli Toret lan para wong Farisi, heh wong-wong lamis jalaran dalah godhong mardinah, adas tuwin jinten bae kokbayar prasapuluhane, nanging kang wigati dhewe tumrap angger-anggering Toret koklirwakake, yaiku: kaadilan, kawelasan lan katemenan. Sing siji kudu ditindakake, sijine aja dilirwakake.

(Matius 23:23)

“Kula sampun nglampahi dosa wonten ing ngarsanipun Sang Yehuwah.” Mengkono Prabu Dawud, nglairake dosane ana ing ngarepe Nabi Natan. Lan sapa bae kang temen nelangsani dosane, keduwung lan duweni tekad nglakoni urip mituhu dhawuhe Gusti, pikantuk pangapura. “Sang Yehuwah sampun ngruwat dosa kula!”

Semono uga awake dhewe, umat kagungane. Wiwit lair anyar utawa baptis, Gusti Allah wus kepareng “ngruwat” dosa-dosa kita. Ora baenbaen, anggone ngruwat, kalawan masrahake badan lan nyawa, pinenthang ing kayu Salib. Saiki awake dhewe uwis urip anyar kawengku ing sih rahmat Gusti.

Menawa uwis diruwat, banjur apa awake dhewe ora perlu mratobat maneh? Perlu. Senadyan wis ngrasuk urip anyar, nyatane awake dhewe isih kadunungan dosa. Nganti renungan iki katulis, wis pira bae dosa sing uwis dak angen-angen. “Gusti nyuwun pangapura!” Apa maneh jagade sangsaya ndlarung ing dosa. Mesthi godhane sangsaya abot.

Manungsa kang ringkih, jagade kang kebak dosa mbereg kita nggadahi tekad kang temen ndherek Gusti. Ora mung nyingkur awake dhewe, mikul salibe dhewe lan ndherek Gusti bae. Nanging kalawan pro aktif mbabarke injil kratone Allah. Nama tresna ora mung tembung, luwih saka iku panggawe.

Mulane wujud pamratobat ora mung netepi pepakon agama bae ning kinanthi panggawe becik marang pepadha. yaiku: kaadilan, kawelasan lan katemenan. Kang undherane tresna Gusti lan pepadha. Sing siji kudu ditindakake, sijine aja dilirwakake. Kejaba ora, tegese awake dhewe nyalibake Gusti Yesus, wongsal-wangsul makaping-kaping. Enggala Mratobat! |* AJ

URIP BINERKAHAN

“Binerkahan wong kang kumandel marang Sang Yehuwah, lan pangarep-arepe marang Sang Yehuwah! ...” (Yeremia 17:7)

Wong kaya ngapa bisa diarani ‘binerkahan’? Wong kang nampa bebungah; bebungah lomba, bebungah doorprise, bebungah ulang tahun. Wong kang nampa undak-undakan; mundak pangkate, mundak blanjane lan mundak rejekine. Wong kang kasil. Kasil daftar PNS, tokone laris, usahane rame. Utawa wong kang bandane tambah; sawahe sangsaya amba, omahe pating tlecek, kendaraane pirang-pirang.

Menawa kabeh mau ‘ilang’ apa tetep bisa diarani binerkanan? Ora. Kosok baline dadi apes, cilaka ora begja. Beda menawa wong kang diarani ‘binerkahan’ awit kumandel lan ngarep-arep Sang Yehuwah. Senadyan ora nampa bebungah, ora nampa undak-undakan, ora kasil lan ora tambah nanging uripe tansah ngaturake sokur awit kumandele lan pracayane.

Kuncine apa?

1)Tumanem ana ing papan kang ana sumbere. Pindha tanduran, menawa ora tau disirami, ora kebanyon ya mesthine gampang alum lan mati. Ora binerkahan. Suwalike menawa olehe nandur cedhak sumber, tansah kebanyon mesthi bae subur. Lan ngwetokake woh kang migunani. Menawa ora, mesthine ana hamane utawa oyode kurang dawa. Hama kuwi bisa kajarwakake panggiri godhane jagad. Dene oyod kuwi pambudidaya kang kurang temen. Mangka sumbere cetha, ora liya mung Gusti Allah dhewe.

2)Tatag lan tanggon ngadepi panggiri godhane jagad. Digodha ning ora kegodha. Ngalami tekane panas sumelet, ora kepanasan. Awit Gusti kang ngayomi. Ora samar ing mangsa ngerak awit Gusti Allah wus kepareng dadi banyune kauripan.

3)Ngwetokake woh. Tegese urip kang migunani tumrap pepadha. Apa bae kang bisa diwenehne. Bisa iguh pratikel, bisa uga kabisan. Bisa wektune bisa uga tenagane. Anggone nggatekake, bisa uga eseme! Dadia berkah! |* AJ

Kemis, 7 September 2017

Minggu Limrah XXII

Yehezkiel 24:1-14, Jabur 119:33-40, Matius 24:15-28

NGUPADI KARSANE GUSTI

Manah kawula mugi Paduka adhepaken dhateng dhawuh pepenget Paduka, sampun ngantos dhateng pangoyaking bebathen. Mripat kawula mugi Paduka enggokaken saking barang ingkang tanpa gina; kawula Paduka gesangaken wonten ing margi pitedah Paduka! (Yehezkiel 24:36-37)

Biyen nalika urip susah, apa-apa wong loro. Blanja wong loro, olah-olah wong loro, dodolan bae wong loro. Basan sukses, atine sangsaya karem ing banda. Pangangene: piye bathine sangsaya akeh. Mangka kabeh mau ora nambahi uripe tentrem. Millard Fuller, pawongan kang banget sugihe rumangsa rumah tanggane gagal. Dheweke banjur adol kabeh bandhane, diedum-edum marang wong miskin. Banjur urip anyar ana ing *"koinonia farm"* patunggilane wong Kristen kang mitulungi anggotane bisa bangun omah. Ana ing kana, orientasi uripe owah. Kang maune buru bebathen, saiki ngupadi kersane Gusti. Telung taun sawise, dheweke bali Amerika Serikat lan ngedekake yayasan nir laba *"Habitat for Humanity Internasional"* kalawan motto *"berusaha mewujudkan kasih Tuhan dalam tindakan nyata"*. Wiwit tahun 1976 bangun 800.000 omah kanggo wong mlarat.

Pranyata tentrem kang pinangkane ora saka Gusti iku ora langgeng, malah gampang sirna. Kaya Israel kang ora mituhu Gusti anggone *"kadadar"* amrihe mratobat. Yen ora bakal dadi bandangan ing Babel. Malah nglawan kersane Gusti sekuthon karo bangsa Asyiria musuhi Babel. Wondene nabine Allah, Yeremia malah dikuya-kuya lan ditundhung saka Israel.

Ngupadi kersane Gusti pancen ora gampang. Kudu gelem didadar, dimurnikan. Lan kuwi abot, kudu wani kelangan 'urip'. Menawa ana kang kandha. Ning kana ana panguripan, aja pracaya. Awit ngendi ana 'urip' yen wonge padha mati. Mati karohanene, mati kumandele, mati rasa pangrasane. Becik ngupadi Gusti, senadyan abot ning winengku ing sih rahmate. Senadyan ora duwe, ning bisa paring-paring. Lemah garing Gusti sing paring! Lemah teles Gusti sing mbales! Ngupadia Gusti! |* AJ

JUMAGAA

Awit saka iku, kowe uga padha rumantia. amarga rawuhe Putraning Manungsa iku ing wayah kang ora koknyana. (Matius 24:44)

Akhir jaman utawa kang kondhang kaaranan kiamat, uwis dadi katemtuane jagad. Kapan mangsa lan wektune ora ana kang nyumurupi, kejaba Gusti Allah piyambak. Ngunduri wektu kang sangsaya cedhak wis mesthine awake dhewe siaga tata, jumaga. Awit wektu iku kaya kalajiret kang nyengkalong sapa bae kang lena. Kepriye bisane ora lena?

1. Rumanti. Pindha ketekan dhayoh, samubarang kacawisna. Lungguh, suguh lan gupuh. Aja nganti dhayohe rawuh ora ana kang ngaruhke. Lungguh ngemu teges manah/urip kang uwis diresiki saka kehe pawuhane dosa. Suguh ngemu teges pisungsung kang urip lan suci lan kang dadi keparenge Gusti Alla. Lan gupuh ngemu teges adrenge manah pinanggih Gusti.
2. Tumindak. Rumanti tanpa megawe utawa tumindak, padatan marai ngantuk banjur lena. Ning menawa dibarengi tumindak, ora. Mulane abdi kang tinemu lagi nyambut gawe ing dina rawuhe bisa diarani rahayu. Tumindak uga dadi srana nyipati wektu kang ora bakal bali. Mula kudu dimimi, aja disemaya 'mengko bae' bacut telat sakabehane. Mumpung isih ana kesempatan ayo tumindak. Aja nganti kempa lan aja nganti kendho.
3. Aja lena. Wong kang lena, ateges ora eling purwa duksinane. Jejer titah sawanthah, gampang banget kena godha. Kaya kang katindakna abdi kang ala, nalika bendarane ora rawuh, dheweke banjur nggitiki abdi liyane banjur mendem. Dhasar iblis julig, datan kendhat anggone nggiri godha. Miligine wong kang lena. Kepriye bisane nangkis panggiri godhane iblis ora liya kejaba dedonga lan pasa. Saumpama apese isih kena godha (ngingi daging kang ringkih), ora liya kang katindakna, kejaba mratobat. Jumagaa tan kendhat! |* AJ

Setu, 9 September 2017

Minggu Limrah XXII

Yehezkiel 33:1-6, Jabur 121:1-4, Matius 25:1-13

NYIPATI KIAMAT

“Panjenengane ora bakal marengake yen sikilku gloyoran, kang ngreksa kowe ora bakal ngantuk. Sayektine kang ngreksa Israel ora ngantuk lan ora sare..” (Matius 24:44)

Wacan Kitab Yehezkiel lan injil Matius, ngemot bab kiamat. Aku banjur kelingan film “2012” kang nyritaake kepriye kiamate jagad. Apike ana ing film diceritakake anane kapal gedhe kaya bahtera Nuh karan “The Mesiah”. Ana ing kono mlumpuk para wong kang utama kang kaanggep bisa bacutake sejarah manungsa.

Menawa iku kedadean ing mangsa iki, apa kira-kira kula panjenengan kalebet wong kang utama?

1. Nyipati tandhaning jaman. Tandha-tandha kiamat kaya kang katulisan ing kitab suci kabeh uwis kayektenan. Gumantung awake dhewe oleh nanggepi kuwi kabeh. Sapa kang tumemen anggone jumagaa, kalawan dedonga lan pasa mesthi pikantuk margi.
2. Tanggung jawab. Slamet iku ora mung urusane awake dhewe pribadi. Nanging uga kabeh wong. Mulane mbereg wong (ngonekake slomporet) amrihe mratobat lan nampa keslametan iku tanggung jawabe awake dhewe. Apa bae kang dadi dosane jagad awake dhewe mesthi nanggung kinanthenan pambudidaya mbangung gesang kang utama. Senadyan abot sangane, mesthi kelakon.
3. Mburi dhewe ning kang ora oleh ker, pangandel ing ngarsane Gusti minangka tukiing pitulungan. Awit ya mung Gusti ora liya, kang ngreksa uripmu samlebu wetumu, rina lan wengi. Pangayoman kang santosa.

Nyipati tandhane jaman, nelaake tanggung jawab, lan kumandel ing Gusti, dadi sangu anggone mapag rawuhe Gusti Yesus. Pindha para prawanlima kang mapag tekane nganten lanang kanthi nggawa diyan lan lengane. Ora kuatir menawa diyane mati. Marga wiwit samengko tumeka rawuhe, diyane tetep murub. Mbok menawa kalawan patrap mangkono, kapetung wong kang klebu ana ing bahtera “The Mesiah” Gusti mberkahi! |* AJ

PADHA DEWASANE

“Manawa sadulurmu duwe kaluputan, elingna dhedhewekan. Manawa nggugu marang kandhamu, tegese kowe wis ngentas sadulurmu.” (Mateus 18:15)

Wonten kalanipun gereja ngalami mangsa ingkang surem. Cinathet ing sejarah gereja bilih minangka bebadan ingkang gadhah panguwaos, nindhaaken panguwaosipun kanthi *otoriter* lan wengis. Saben tiyang ingkang kaanggep dosa lan kaanggep mblasar cara gesang lan pamikiranipun, sami dipun kucilaken lan kadhawahan paukuman kasesksa ngantos dumugining pejah. Grengsenging greja kangge njejegaken kayektosan lan numpes tiyang dosa malah dipun lampahi kanthi cara ingkang tebih saking katresnan. Saemper kaliyan punika, cara pasamuwan samangke njeksani sedherekipun ingkang kaanggep lampah lepat lan dosa sampun radi alus. Inggih kanthi pun damel dados reraosan kang tanpa *solusi*, lan sok asring sampun mboten wonten pirembagan malih kaliyan sedherek ingkang lampah lepat. Mila purun mboten purun sedherek punika dangu-dangu badhe nyingkir piyambak saking pasrawungan ing pasamuwan.

Gusti Yesus ngersaaken supados para kagunganipun gesang ing salebeting katresnan. Sami dene kaanggep kawontenanipun dewasa, mila saged dipun wontenaken pirembagan-pirembagan nalikanipun wonten perkawis ingkang dados sandungan. Pirembagan-pirembagan punika wujud proses sami dene sinau. Inkang rumaos leres sinau saking prekawis punika. Kosok wangsulipun ingkang pun wawas lepat ugi sinau saking prekawis punika. Kesadharan sami dene sinau sesarengan ing pangglibeting prekawis, nuntun pasamuwan mboten gampil njeksani asanes lan ugi mboten nggampilaken prekawis.

Mangga samiya dene mandheng asanes minangka pribadi-pribadi ingkang dewasa, ingkang saged dipun ajak rerembagan. | *IPT

Senen, 11 September 2017

Minggu Limrah XXIII

Kaimaman 4:27-31; 5:14-16 ; Jabur 119:65-72 ; Markus 6:17-29

KAWICAKSANAN

*“...Toret ingkang Paduka paringaken punika sae tumrap kawula
nglangkungi mas utawi selaka blebekan...”
(Jabur 119 : 72)*

Ing satunggaling dinten Minggu, Rama Semar pinanggih kaliyan Bagong ingkang nembe ngiras ing warung soto.

“Gong, kok malah jajan soto, ta? Iki rak dina Minggu? Kowe ora menyang Greja?”

“Males, Ma... Menawi badhe tindak nggih mangga, kula ndherekaken kemawon.”

“Lha kok males kepriye?”

“Miturut jadwal, ingkang khotbah mangkih niku rak Gareng, ta? Lha niku.... Gareng pendidikanipun namung SMP, pangertosanipun cubluk, malah saged kagolong bodho. Lha kula niki rak nggih mboten kepenak, ta? Mosok lulusan SMP ngotbahi Sarjana kados kula? Mboten pantes, Ma...”

“We, lha dalah... Gong... Bagong... Sing jenenge ngibadah kuwi ora mandhang lulusan apa, derajate apa, pangkate apa, golongan apa... nanging kabeh kuwi ngabekti ing ngarsane Gusti. Sanadyan Gareng kae mung lulusan SMP, nanging Gusti Allah karsa ngagem dadi lantaran Sabdane kang suci. Wong sing wicaksana kuwi wong sing gelem ngajeni sakpepadhane lan ora gumunggung. Wong sing gelem sinau saka sapa wae, ora mawang drajat pangkate. Wis ayo, gage-gage dibayar sotone, trus neng greja bareng aku. Ayo ngabekti, ngasorake dhiri, nggegilut Sabdane kang suci!”

Kawicaksanan punika pinangkanipun saking Sabdanipun Gusti. Juru Masmur nyuwun ing ngarsanipun Gusti matemah tansah pinaringan kawicaksanan lumantar Pangandikanipun. Ing ayat 72 sinerat Toretipun Gusti punika nglangkungi mas lan salaka. Punika ateges Sabdanipun Gusti aji sanget ing gesang kita nglangkungi bandha kadonyan. Kadosdene Gareng ingkang kaagem dening Gusti nglantaraken Sabda Suci, sinten kemawon saged kaagem Gusti nglantaraken Pangandikanipun. Tiyang ingkang wicaksana punika tiyang ingkang mboten gumunggung lan purun sinau saking punapa lan sinten kemawon. Amin **(DPP)**

Selasa, 12 September 2017

Minggu Limrah XXIII

Pangandharing Toret 17:2-13 ; Jabur 121:5-8 ; Lukas 4:31-37

GUSTI INKGANG NGREKSA

"...Pangeran Yehuwa iku kang ngreksa kowe, Pangeran Yehuwa iku pangayomanmu ana ing tengenmu..".

(Jabur 121 : 5)

Ing sawijining dinten, Jono putranipun Petruk nyuwun pamit amargi badhe budhal *study tour* dhateng Bali.

"Pak, kula nyuwun pamit nggih, mbenjang enjang badhe *study tour* dhateng Bali."

"Iya, le... Sanadyan Bapak ora bisa nyangoni dhuwit sing akeh, nanging sing luwih penting saka iku, bapak nyangoni donga supaya kowe slamet. Welinge bapak, aja lali sembahyang. Aja nakal. Aja sembrana. Aja neka-neka. Sing manut karo guru. Kowe wis diwasa, kudune bisa ngatur lan nata awakmu dhewe."

"Nggih, Pak. Kula mangertos."

"Ya wis, turua kana. Sesuk esuk tangi gasik, amarga mangkate jam papat esuk. Aja lali ndonga dhisik sadhurunge mapan turu."

Pandonga punika wujud pasrah wonten ing ngarsanipun Allah. Menawi sampun pasrah, Gusti piyambak ingkang badhe ngreksa gesang kita. Kadosdene Petruk ingkang ndongakaken putranipun ingkang badhe budhal *study tour*. Lumantar pandonga, Petruk masrahaken lampah putranipun dhateng pangayomanipun Gusti matemah tansah pinanggih wilujeng.

Juru Masmur ing Jabur 121 ayat 5 ugi ngengetaken bilih Gusti Allah punika tansah ngayomi manungsa. Ing pangayomanipun Gusti Allah, srengenge mboten badhe nyakiti kita. Kita badhe dipun reksa saking sakathahing bilai. Awit saking punika, manungsa kedah tansah mitadosaken gesang ing pangayomanipun Allah. Pandonga punika sarana anggenipun manungsa pasrah sumarah satemah nampeni berkah. Sumangga kita masrahaken dhiri ing pangayomanipun Allah lumantar pandonga. Amin **(DPP)**

Rebo, 13 September 2017

Minggu Limrah XXIII

Kaimaman 16:1-5, 20-28; Jabur 85:9-14; Lukas 4:38-44

NYUWUN SARAS

*“...Gusti Yesus nuli jumeneng ing sandhinge, lelarane didukani,
wasana sing lara banjur mari, nuli tangi lan ngladeni para tamune...”
(Lukas 4 : 39)*

Nalika *study tour* ing Bali ngancik dinten kaping tiga, Jono putranipun Petruk wetengipun sakit amargi boten sarapan. Jono namung tileman ing kamar kemawon nalika rencang-rencangipun ngawontenaken kunjungan dhateng pabrik-pabrik. Jono lajeng ngabari Petruk lumantar *HP*.

“Pak, kula lara weteng. *maag* kula kambuh.”

“We... lha terus kepriye?”

“Kula niki teng kamar, boten tumut *study tour*. Weteng kula sakit sanget.”

“Lha mau wis sarapan apa dhurung?”

“Wau boten sarapan Pak. Lha lawuhe boten cocok. Boten selera maem, pak.”

“Wis, saiki kowe nyuwuna teh anget neng pawon, terus obate *maag* diombe. Bar kuwi kowe kudu maem. Lan aja lali, ndedonga.... nyuwun supaya Gusti enggal-enggal maringi sehat.”

“Nggih, Pak... kula badhe pados teh anget rumiyin.”

“Ya, wis... ndang mari ya Le... Bapak ndongakake saka kene.”

Inggang naminipun sakit punika panci mboten sekeca. Badhe punapa kemawon raosipun lemes lan lungkrah. Boten wonten tiyang inggang betah ngraosaken sakit. Menawi sakit lajeng ngupadi supados enggal saras. Ngunjuk obat, ngaso, manggihi dokter lan sakpiturutipun. Ing babagan iman, tiyang inggang sakit punika temtu mbetahaken berkahipun Gusti inggang awujud kasarasan. Mila saking punika tiyang inggang sakit punika sacara mirunggan dipundongaaken ing pandonga safaat salebeting pangibadah.

Gusti Yesus ing Lukas 4:38 – 41 kacariyosaken nyarasaken ibu marasepuhipun Petrus lan tiyang-tiyang kathah saking sesakitipun. Gusti Yesus kagungan kuwaos nyarasaken tiyang-tiyang inggang sakit. Ing wekdal mirunggan punika sumangga kita ndongakaken sedherek-sedherek kita inggang nembe nandang karingkhaning raga supados enggal piningan kasarasan saking Gusti Allah. Amin **(DPP)**

Kemis, 14 September 2017

Minggu Limrah XXIII

Purwaning Dumadi 37:12-36; Jabur 103:1-7, 8-13; Lukas 5:1-11

TANGGEL JAWAB

*"...Gusti Yesus nuli ngandika marang Simon: "Aja wedi,
wiwit saiki kowe bakal padha amek wong..."*

(Lukas 5 : 10)

Sakderengipun katetepaken minangka Pradhataning Pasamuwan, Gareng dipun tarosi kesagahanipun lan prajANJI badhe lelados kalawan setya, boten amargi kapeksa. Saksampunipun nelakaken janji, Gareng lajeng dipun tetepaken minangka Pradhataning Pasamuwan lumantar tumpang asta Pandhita minangka wujud berkah saking Gusti Allah.

Sinaosa Gareng punika namung lulusan SMP, nanging saestu kaagem dening Gusti Allah dados pelados mirunggan ing kalenggahan Pradhata. Gareng pinaringan tanggel jawab ngengen pasamuwan pinangka mendanipun Gusti. Tanggel jawab punika mboten entheng. Nanging lumantar berkah ingkang sampun kalantaraken, Gusti Allah tansah nuntun lan paring kesagedan.

Kadosdene para murid ingkang katimbangan lelados ndherek Gusti Yesus ugi pinaringan tanggel jawab ingkang mboten entheng. Sakderengipun katimbangan dening Gusti Yesus, Simon lan sadherek-sadherekipun dados juru-amek-ulam. Nanging saksampunipun katimbangan, Simon lan sadherek-sadherekipun mboten njala ulam malih nanging njala manungsa. Temtu kemawon punika boten gampil. Punapa malih menawi dipun tingali juru-amek-ulam punika kagolong panyambut damel kasar lan boten gadhah kawruh ingkang inggil. Pangertosan babagan agami lan kitab suci ugi winates. Nanging Gusti Yesus temtu nuntun lan mbereg satemah para murid saged nindakaken tanggel jawabipun lelados nggelaraken Injil Suci.

Punapa kemawon tanggel jawab kita? Nggulawethah lare? Nyekapi kabetahaning brayat lumantar panyambut damel? Lelados ing pasamuwan? Ngibadah? Sadaya punika badhe dados berkah menawi kita tindakaken kalawan tulus, eklas lan sumarah dhateng Gusti. Amin **(DPP)**

Jemuwah, 15 September 2017

Minggu Limrah XXIII

Purwaning Dumadi 41:53—42:17; Jabur 114; Lukas 5 :33-39

MBUDIDAYA LAN NDEDONGA

*“...Pailan iku nyrambahi ing sajagad kabeh; Sang Yusuf
tumuli mbikak sakehe gudhang patandhon lan nempurake gandum marang wong Mesir,
marga tanah Mesir iku sangsaya banget anggone kambah pailan..”
(Purwaning Dumadi 41: 56)*

Sampun kalih dinten anggenipun Jono putranipun Petruk, padharanipun sakit. Kamangka Jono nembe *study tour* dhateng Bali lan tebih saking tiyang sepuh. Sarana telpon, Petruk nyuwun supados Kepala Sekolahipun Jono madosi dokter. Saksampunipun rawuh lan mriksa Jono, dokter ngandika bilih Jono kedah opname amargi sakitipun sampun nemen. Nampi pawartos kados mekaten, Petruk lajeng nyuwun tulung supados Kepala Sekolah ngeteraken Jono dhateng Rumah Sakit. Petruk ugi enggal tata-tata cecawis nyusul dhateng Bali. Petruk ngetog kasagedanipun murih putranipun enggal saras. Sinaosa kedah ngurbanaken arta, bandha lan wekdal, Petruk tetep mbudidaya kagem putra ingkang kinasihan. Temtu kemawon, kejawi mbudidaya Petruk ugi ndedonga, masrahaken dhateng Gusti Allah.

Tiyang ingkang sakit boten cepak namung ndedonga kemawon, nanging ugi dipun sarengi pambudidaya kadosdene ingkang katindakaken Petruk. Dene berkahipun Gusti Allah punika boten lajeng dumadakan dhawah saking langit saksampunipun ndedonga tanpa pambudidaya. Berkah lan pitulunganipun Gusti Allah saged mawujud lumantar pambudidayanipun manungsa.

Yusuf ngasta kalenggahan inggil ing Mesir (Purwaning Dumadi 41) rikala ngadhepi prekawis ingkang boten entheng; inggih punika pitung taun pailan saksampunipun pitung taun panen ageng. Yusuf lajeng mbudidaya kanthi dhawuh supados damel lumbung-lumbung kangge nyimpen gandum nalika panen ageng. Punika katindakaken supados bangsa Mesir saged kacekapan ing bab pangan sinaosa wonten ing saktengahing pailan.

Saben prekawismesthi saged dipun udhari. Sadaya punika namung gumantung kaliyan kita ingkang purun mbudidaya lan ndedonga punapa boten. Menawi kita purun mbudidaya lan ndedonga, Gusti mesthi paring margi dhateng kita. Amin **(DPP)**

ORA NYIMPEN ALANING LIYAN

*"...Sang Yusuf banjur ngarasi lan ngrangkuli para sadhereke klawan muwun.
Sawuse mangkono para sadhereke lagi padha guneman karo Sang Yusuf..".
(Purwaning Dumadi 45 : 15)*

Ing satunggaling dinten, Semar ndangu Bagong ingkang sampun sawetawis boten ndherek kempalan brayat.

"Ana apa ta, Gong? Wis suwe awakmu ora melu kumpulan brayat."

"Wah, kula nembe males pinanggih Gareng lan Petruk, Ma."

"Males kenapa ta, Gong?"

"Gareng niku pinter mblenjani janji. Rumiya kula dijanjeni menawi panen, badhe dipun tumbasaken klambi bathik. Lha, wingi panenipun sukses. Nanging dugi sapunika boten numbasaken napa-napa."

"Lha yen Petruk?"

"Petruk niku kuminter. Kemaki. Wengi nalika sapinipun manak, umuk dhateng kula. Nalika kolam lenipun panen, gumunggung. Omonganipun asring ngremehaken tiyang sanes, Ma..."

"Gong, sing kok elingi mung bab-bab sing ala wae, ta? Gareng sing mbok elingi olehe mblenjani janji. Petruk sing mbok elingi kemakine. Lha trus apa awakmu kuwi sing apik dhewe? Apa Gareng karo Petruk babar blas ora duwe sipat sing apik?"

"Boten, Ma... Kula ugi kathah kirangipun. Gareng lan Petruk ugi kathah bab-bab ingkang sae."

"Kowe sadhar ta, Gong? Nyimpen alane wong liya kuwi ora apik. Kaya critane Yusuf ning Kitab Suci. Yusuf ora ngelingi maneh apa sing ditindakake sadulur-sadulure marang dheweke. Yusuf tau dicemplungake sumur banjur diedol marang wong Midhian. Ewasemana nalika sadulur-sadulure kasusahan lan njaluk pitulungan, Yusuf tetep nulungi. Nyimpen kaluputane wong liya kuwi mung nambahi pikirane awake dhewe. Mulane awakmu enggal-enggal sadhar. Petruk lan Gareng kuwi tetep sedulurmu dhewe sing kudu mbok tresnani sanadyan tau gawe gelamu"

"Nggih, Ma... Kula sadhar, kula lepat."

"Ya wis, sesuk Minggu ana kumpulan brayat. Aja lali mangkat!"

(DPP)

Minggu, 17 September 2017

Minggu Limrah XXIV

Purwaning Dumadi 50:15-21; Jabur 103:1-13; Roma 14:1-12; Mateus 18:21-35

NGAPUNTENI

*“Apa kowe ora wajib melasi marang mitramu, kayadene aku iya wis melasi kowe?”
(Mateus 18:33)*

“Ngapunteni” minangka salah satunggaling dhawuh ingkang gampil kaucapaken nanging angel dipun lampahi. Ewasemanten, saking Kitab Suci kita mangertos wonten sawetawis tiyang ingkang gesang ing ngapunten-ingapunteni. Kados dene Yusuf ingkang ngapunteni para sedherekipun. Najan piyambakipun nate dipun sade, nanging Yusuf saged ngapunteni sedherek-sedherekipun. Mekatena ugi Dawud, wongsal-wangsul Dawud ngapunteni Sang Prabu Saul ingkang tansah ngginaaken kesempatan kangge mrejaya piyambakipun. Cariyos punika ngetingalaken bilih manungsa, menawi purun, sanajan angel lan awrat ngapunteni punika, nanging kanyatan saged katindhakaken. Tuladha ngapunteni ingkang agung pinanggih wonten ing sugeng lan pakaryanipun Gusti Yesus. Malah ing kajeng salib Gusti Yesus ndongaaken tiyang-tiyang ingkang milara lan damel sengsara Panjenenganipun.

Welas asih-ing Gusti Yesus punika prayogi dados landesan anggenipun manungsa nggadha-hana welas asih dhateng sesami. Temahan welas asih punika ingkang saged dados kekiyatan tiyang saged ngapunteni. Mila, estunipun, mboten sagedipun tiyang ngapunteni, njalari sih rahmatipun Allah mboten saged rumesep ing manah ingkang kagubel dening raos sengit. Manah ingkang sengit punika nutup lan njalari mboten sagedipun tiyang nampeni sih rahmatipun Allah. Panci manungsa punika winates, angel ngapunteni tiyang ingkang sampun nyakiti ati. Ngapunteni namung saged kelampah nalikanipun manungsa purun ngaturi rawuhipun Gusti lan tinarbuka nampeni sih rahmat welas ashipun. Sih rahmat welas asihing Gusti dados kekiyataning manungsa ngapunteni.

Punapa panjenengan mboten kepingin luwar saking raos sengit? Monggo sami tinarbuka ing sih rahmatipun Gusti. |*IPT

Endahe Saduluran

*“...Saiba prayoga lan endahe,
manawa para sadulur kang manggon saomah padha rukun...”
(Jabur 133 : 1)*

Bagong ingkang sewaunipun suntrut dados ketingal sumringah saksampunipun pinanggih kaliyan Gareng, Petruk, lan Semar ing kempalan brayat. Bagong boten ngelingi malih tumindakipun Gareng lan Petruk ingkang sampun nate nguciwani lan damel tatu ing manah. Kempalan brayat dinten Minggu kala wingi lumampah kanthi gayeng. Gareng, Petruk, Bagong lan Semar gegentosan andum crita lan kembul bujana sesarengan. Kempalan brayat kapungkasan lumantar *selfie* sesarengan. Foto sesarengan pinangka tandha guyubing brayat agengipun Rama Semar.

Brayat ingkang rukun punika badhe nuwuhaken grengseng ing salebeting gesang. Kosok wangsulipun nalika brayat nembe ing saktengahing masalah utawi sesambetan ing antawising sadherek sami boten sae, punika badhe ndadosaken kawontenan ingkang boten sakeca.

Juru Mazmur nyerat kados pundi kedahipun brayat; inggih punika sami rukun lan andum katresnan. Kagambaraken kados dene ebuning redi Hermon ingkang mandhap ing pareden Sion. Brayat ingkang guyub rukun kados dene brayatipun Rama Semar punika mujudaken berkahipun Gusti Allah ingkang tansah luber tan kendhat.

Endahe saduluran, manut rehe Pangeran. Kidung punika ngengetaken dhateng kita babagan mbangun paseduluran ing salebeting gesang. Sewu sedulur punika kapetang sekedhik. Nanging mengsah ingkang namung setunggal punika kapetang kathah. Mila sumangga kita mbangun pasedherekan ingkang rumaket ing salebeting gesang. Amin **(DPP)**

Selasa, 19 September 2017

Minggu Limrah XXIV

Purwaning Dumadi 49: 29 – 50; Jabur 77:1-1 ; Lukas 6:12-19

PEPESTHEN PEJAH

*“...Sawuse Rama Yakub rampung anggone memeling marang para putrane,
tumuli nginggahake sampeyane ana ing pasarean, banjur seda,
kaklumpukake karo para leluhure..”.*
(Purwaning Dumadi 49 : 33)

Saksampunipun seda, layonipun rama Yakub karukti sekawan dasa dinten dangunipun dening para putra. Saben nyuraos bab pepesthen pejah, kita kaengetaken dhateng ancasing gesang kita. Rama Yakub sampun mungkasi gesangipun ingkang saestu dangu (ing Kitab Suci sinerat 147 tahun). Nanging sedangunipun gesanging manungsa, mesthe badhe ngadepi pepesthening pejah. Lajeng punapa ta ancas gesangipun manungsa?

Wonten ing piwulang agami pancen wonten swarga lan naraka saksampunipun manungsa nilar gesang gesang ing jagad punika. Nanging punapa gesang ing alam donya namung bab nggayuh swarga – naraka kemawon? Boten! Ingkang utami temtu kemawon kadospundi supados saged gesang migunani tumrapping sesami. Gesang ingkang migunani punika ateges boten namung nampi berkahipun Gusti Allah kemawon, nanging ugi kedah dados lantaraning berkah dhateng sesami.

Wonten ing lelampahan gesang ingkang dangu, rama Yakub sampun mujudaken gesang ingkang migunani. Kawiwitan saking anggenipun ngenger dhateng paman Laban, ngantos rama Yakub saged mbangun brayat ageng minangka wiwitan adeging bangsa Israel. Ing pungkasaning gesang, Rama Yakub ngraosaken gesang ingkang santosa ing tlatah Gosen, negeri Mesir.

Gesang kula dados kidung, sumaos mring Pangeran. Kidung punika ngengetaken bilih gesang kita kedah kados dene kidung endah konjuk dhateng Pangeran, sanes kidung *fals* ingkang boten sekeca wonten talingan. Boten wonten manungsa ingkang saged uwal saking pepesthening pejah. Saengga langkung wigati kita mbangun gesang ingkang migunani tumrapping sesami kados dene kekidungan ingkang endah ingkang sumaos ing ngarsanipun Allah.**(DPP)**

JAS MERAH

*"...Aku bakal ngeling-eling pakaryan-pakaryane Pangeran Yehuwah,
inggihi, kawula badhe ngengeti kaelokan Paduka kala jaman kina..".*

(Jabur 77 : 12)

Jas Merah! Jangan sekali-kali melupakan sejarah! Mekaten pangandikanpun Presiden Soekarno ingkang ngengetaken supados bangsa Indonesia anggenipun mujudaken pambangunan kedah tansah enget dhateng pambudidaya ingkang dening katindakaken dening para leluhur ing mangsa kapengker. Wonten punapa ta sajatosipun mangsa ingkang sampung kapengker punika?

Wonten ing mangsa kapengker, kita kaengetaken dhateng panuntunipun Gusti Allah dhateng bangsa kita. Contonipun wonten kamardikan ingkang karaosaken minangka berkahipun Gusti Allah. Menawi kita ningalimangsa kapengker, kita badhe ningali kadospundi pakaryanipun Gusti Allah ingkang elok. Ing salebeting sujarah, kita ugi kaajak ngengeti para leluhur ingkang cecawe nggayuh kamardikan.

Juru masmur mbereg supados kita tansah ngengeti pakaryanipun Gusti Allah ing mangsa kina. Mangsa nalika prihatin... Mangsa nalika sangsara... Punapa Gusti Allah kendel kemawon nalika mirsani umatipun nandhang kaprihatosan lan kasangsaran? Boten! Gusti Allah badhe maringaken margi ingkang endah wonten ing gesang kita. Sujarah punika bukti nyata katresnanipun Gusti Allah dhateng kita.

Menawi wonten ing jaman kapengker ingkang kebak kaprihatosan kemawon Gusti Allah paring tuntunan, temtu kemawon ugi ing wekdal ingkang badhe, Gusti ugi badhe tansah nuntun lampah kita. Kanthi ningali sujarah, kapitadosan kita kakiyataken awit enget dhateng pitulunganipun Gusti wonten ing gesang kita. Mila sumangga kita ening sawetawis wekdal. Kita ngengeti lelampahaning gesang ingkang awratlan lan kepareng manggihaken pitulunganipun Gusti ingkang endah rikala semanten. Kanthi mekaten kita sangsaya manteb mitadosaken lampah gesang kita saklajengipun wonteng ing panuntunipun Gusti Allah. Amin
(DPP)

Kemis, 21 September 2017

Minggu Limrah XXIV

Nahum 1:1, 14 – 2 : 2; Jabur 145:1-8 ; Mateus 1:1 – 16, 18 – 23

PULIH

“...Lah Sang Yehuwah mbangun maneh kaluhurane Rama Yakub, kaya kaluhurane Rama Israel, amarga wus karusak dening juru pangrusak epange wus padha kasempalan...”
(Nahum 2 : 2)

Dalu punika, Gareng ngaturi rawuh para sadulur, warganing pasamuwan lan masyarakat makempal ing griyanipun sakprelu ngawontenaken syukuran utawi *bidston*. Sampun sedasa tahun anggenipun Gusti Allah mberkahi Gareng sakbrayat saksampunipun kening lindhu ing 2006 kepengker. Griyanipun Gareng rikala semanten ambruk saengga piyambakipun sakbrayat kedah mapan ing tarub ingkang kacawisaken dening pamarentah ngantos kirang langkung setengah taun.

Begja denepambiyantu saking pamerintah lan para donatur enggal katampi saengga saged kaginakaken mbangun griya enggal. Boten kraos sampun sedasa tahun, Gareng sakbrayat ngraosaken piyambak endahing mukjizat saking Gusti Allah. Mila minangka raos sokur, Gareng ngawontenaken *bidston* pangucap syukur. Bapa Pandhita ingkang mbabar sabda ngengetaken dhateng Gareng sabrayat lan sadaya ingkang sami rawuh supados tansah enget dhateng pitulunganipun Gusti kanthi pangucap sokur.

Gusti sampun mulihaken brayatipun Gareng saksampunipun nandhang karibedan. Ingkang sakderengipun ambruk saged madeg malih, malah kepara sangsaya elok lan langkung kiyat griyanipun. Ing Kitab Nahum, Gusti Allah mbangun malih kamulyanipun rama Yakub ingkang karisak dening bangsa sanes. Punika ateges bilih badhe lestanuning Karajan Israel. Mekaten ugi pangibadah dhateng Gusti Allah badhe kawiwitan malih minangka wujud sokur. Kanthi mekaten bangsa Israel kapulihaken sacara tata kadonyan lan tata karohanen. Sedaya punika awit sih-kamirahanipun Gusti Allah.

Gusti Allah badhe mulihaken kawontenaning umat. Tiyang ingkang sakit badhe kasarasakan, tiyang ingkang sedhih kalipur manahipun, tiyang ingkang kuciwa pinaringan pepadhang lan kekiyatan. Wonten ing Gusti Allah, sadaya ingkang rusak badhe kabangun malih. Sumangga sowan Gusti kanthi masrahaken sedaya bot-repoting gesang. Gusti Allah piyambak ingkang badhe mulihaken gesang kita! Amin **(DDP)**

NYATUR AWON

"...Yagene kowe nyumurupi tatal kang ana ing mripate sadulurmu, mangka glondhong kang ana ing mripatmu, kowe ora sumurup?..."
(Lukas 6 : 41)

"Truk, sing jenenge Pak Paijo kae pancen njelehi tenan! Omongane ora bisa dipercaya. Saiki dhele, sesuk wis dadi tempe!"

"Ora mung Pak Paijo. Bu Pajone padha wae, Gong... Mung gedhen omong! Kakehan janji nanging ora ana siji-sijia sing dilakoni."

"Woo... jebul sak omah ki ya padha wae ya Truk?"

"Iya, Gong..."

"Weladalah... iki esuk-esuk ora padha nyambut gawe ning kok malah padha ngrasani tanggane?"

"Eh, sugeng enjang Rama... niki nembe ngrembak Pak Paijo sekaliyan niku lhe..."

"Heh, tak kandhani ya... pancen yen ngrasani wong liya ki penak banget! Ning piye rasane yen awake dhewe ya dirasani wong liya? Seneng apa ora?"

"Mboten Rama..."

"Lha mulane kuwi... padha ngacaa! Awake dhewe iki ya akeh lupute! Luwih becik nglengganani lupute dhewe timbang nyritaake alane wong liya. Wis, saiki ngrembug sing apik-apik wae... Ora usah nganggo ngrasani waong liya..."

"Nggih, Rama..."

Tatal ing mripatipun sedherek saged katingal cetha, nanging glondhong ing mripat kita piyambak mboten ketingal. Pancen madosi keluputanipun tiyang sanes punika "guampil" sanget! Nyatur alanipun tiyang sanes punika boten badhe wonten telasipun. Nanging kadospundi kaliyan dhiri kita piyambak? Punapa kita punika sampun sampurna tanpa dosa?

Langkung prayogi kita ngrembag perkawis-perkawis ingkang sae, ingkang saged mbangun pasedherekan. Nyatur awonipun tiyang sanes punika ateges kita damel pasinggetan ingkang badhe ngrisak sesambetan pase-dherekan. Saben manungsa boten sampurna. Menawi lepat prayogi enggal dipun engetaken. Sampun ngantos dados reraosan. Sumangga ngraketaken pasedherekan lumantar pitembungan ingkang saged mbangun gesang sesarengan. Sampun ngantos remen nyatur awonipun sesami. Amin **(DPP)**

BECIK KETITIK, ALA KETARA

“...Amarga ora ana wit kang becik kang metokake woh kang ala, lan iya ora ana wit kang ala kang metokake woh kang becik...”

(Lukas 6 : 43)

Satunggaling dinten, Petruk ngudha raos dhumateng Rama Semar.

“Ma, kula niki nembe dados reraosan dening tangga kiwa-tengen.”

“Ana masalah apa ta Truk?”

“Kula niku dipun dakwa ngingu thuyul, Ma. Tiyang-tiyang punika kados meri awit sami boten pitados menawi awit panyambut damel piyambak, kula saged nyekolahaken anak ngantos Sarjana.”

“O, dadi kaya mengkono kuwi ta, critane. Aku percaya, awakmu wong sing jujur. Aku percaya awakmu nyambut gawe tenanan lan ora macem-macem. Ya wis, Truk... Ditampa wae kahanan kaya mangkono iku. Becik ketitik, ala ketara. Sapa sing tumindak becik lan sapa sing tumindak ala mengko bakal konangan. Gusti kuwi ora sare. Dongakna wae wong-wong sing ndakwa kowe iku supaya mangerti apa sing sakmesthine. Pracaya wae, Gusti mesthi bakal paring pepadhang lan pangluwaran.”

“Nggih, Rama...”

Ing gesang samangke kathah bab ingkang boten sami antawising kasunyatan kaliyan ingkang katingal. Tiyang ingkang ketingalipun santun lantumata anggenipun matur nanging dados koruptor. Wonten tiyang ingkang ketingalipun kasar solah-bawanipun nanging pranyata dados relawan ingkang remenmitulungi. Wonten ing Pangadilan ugi kelampahan putusan boten adil. Tiyang nyolong kajeng saklonjor kaukum cacah taun nanging tiyang korupsi ngantos dumugi cacah milyarnamung kaukum cacah minggu kemawon.

Namung ing ngarsanipun Gusti kemawon, kaadilan sejati badhe binabar. Lukas 6 nedahaken bilih tiyang becik ngedalaken tata-gesang ingkang becik ugi. Becik ketitik, ala ketara. Ing tembe badhe katingal ingkang dados undhuh-undhuanipun. Tiyang ingkang manahipun tulus lan jujur badhe ngedalaken woh kesaenan. Kosok wangsulipun, tiyang ingkang burus manahipun badhe ngedalaken woh ingkang mboten sae. Amin.(DPP)

AJA MERI

“Apa kowe meri, dene aku kok loma?” (Mateus 20:15b)

Bu Watik sampun sedasa tahun anggenipun ngabdi dados Guru SD Honorer ing kithanipun. Ing sonten ingkang kawarnan dening jawah, Bu Watik lan semahipun namung lelenggahan kaliyan ing ruang tamu. Bu Watik mbikak pirembagan kaliyan nguda raos kahananing sekolahanipun sapunika, “Tahun ajaran anyar suk, aku arep leren wae sing dadi Guru.” Kanthi radi kaget, Pak Joko, semahipun nanggapi, “Weee...sik...sik...sik to Bu, ana apa? Ora ana mendhung, ora ana panas kok ujug-ujug omong sing kaya ngono.” Bu Watik nglajengaken aturipun, “Lha yo... Kepala Sekolahku ki lho ra adil... Nyambut gawe direwangi kethingkelan, muride nyat saya tambah akeh, ning jiaannn... ora ana apa-apane.” Sinambi nyruput kopi Pak Joko nanggapi, “Ora ana apa-apane piye to Bu?” Kanthi semangat Bu Watik njlentrehaken punapa ingkang dipun raosaken, “Saiki kepriye sing ora arep anyel, ngabdi dadi Guru sepuluh tahun karo bocah wingi sore sing dadi guru, honore kok padha. Jiiiaannn....ora ana penghargaan babar blas kanggo sing wis luwih suwe ngabdi. Anyel tenan aku...” Pak Joko nanggapi kanthi serius, “Dadi cethane ki, kowe iri to Bu?” “Ora!!!” mekaten wangsulanipun Bu Watik radi sora. Kados padatan, kanthi alon-alon lan sabar ugi sinarengan kaliyan esem, Pak Joko nglajengaken, “Lha yen ora dijenengke iri ki, gek terus apa? Kosek to, jaremu, kowe ki ngabdi.... Lha yen ngabdi ki yo kudune nrima sapandume bendarane. Malah kudune kowe ki yo melu seneng yen ana kancamu sing digawe seneng karo bendaramu, yokuwi kepala sekolahmu. He..he...he... lhak yo ngono to Bu?”

Krana kaaling-alingan raos meri, sok ugi kita mboten saged ngraosaken kabingahanipun tiyang sanes ingkang nampi kawelasan saking Gusti.

|*IPT

Senen, 25 September 2017

Minggu Limrah XXV

Purwaning Dumadi 27:1-29; Jabur 106:1-12; Lukas 7:1-10

Dados Berkah

“...Tiyang punika pantes kapitulungan, amargi tresna dhateng bangsa kita, saha inggih tiyang punika ingkang ngyasakaken kita papan pangibadah...”

(Lukas 7 : 4-5)

Lading ingkang landhep punika saged migunani nanging ugi saged mbebayani. Nalika lading punika wonten ing tanganipun juru masak, lading punika dados piranti ingkang migunani kangge ngrajang sayuran utawi ngiris ulam. Nanging menawi ing tanganipun durjana, lading punika saged kangge sarana natoni tiyang. Mila sae utawi awonipun lading punika gumantung kaliyan sinten ingkang ngginakaken.

Semanten ugi kaliyan kapinteran, kalenggahan, drajat, lan pangkat. Kathah tiyang ingkang ngginakaken kapinteran lan kalenggahanipun kangge mitulungi sesami, temahan saged nuwuhaken tentrem rahayu. Nanging ugi boten sakedhik tiyang ingkang sami ngginakaken kepinteran lan kalenggahanipun kangge nindhes tiyang-tiyang alit ingkang ringkih utawi tumindak awon kagem kapentinganipun piyambak.

Lukas 7 nyariyosaken satunggaling opsir saking Kapernaum ingkang gadhah abdi ingkang nandhang raga. Opsir punika kagungan panguwaos ingkang ageng amargi dados sesirahing para prajurit. Nanging opsir punika tiyang ingkang sae amargi purun ngyasakaken papan pangibadah kagem tiyang Yahudi ingkang sanes bangsanipun piyambak. Gusti Yesus eram mirsani pangandelipun opsir punika lan karsa nyarasaken abdinipun ingkang nandhang raga.

Sinaosa kagungan pangkat, drajat lan panguwaos; nanging opsir punika tetep purun migatosaken abdinipun. Opsir punika ugi ngagem kuwaosipun kangge perkawis-perkawis ingkang sae satemah saged mujudaken berkah. Peparing saking Gusti Allah punika menawi kita ginakaken kanthi tumemen kagem kaluhuranipun Gusti Allah, temtu endah sanget. Sumangga kita ginakaken sadaya ingkang sampun kaparingaken dening Gusti Allah; inggih punika kapinteran, panguwaos utawi kalenggahan, bandha, drajat saha kasagedan kagem mitulungi sesami temahan kacipta tentrem-rahuyi ing jagad lan asmanipun Gusti Allah tansah kaluhuraken. Amin **(DPP)**

Selasa, 26 September 2017

Minggu Limrah XXV

Purwaning Dumadi 28:10-17; Jabur 119:97-104; Lukas 7:11-17

AJA LENA!!

*"...Suku kawula kawula pekak tumrap sakathahing margining piawon,
supados ngestokaken pangandika Paduka..."*

(Jabur 119 : 101)

Nalika pengumuman kelulusan SMP, Toyo putranipun Bagong dipun cepengPolisi amargi tumut arak-arakan sepeda motor. Bagong dipuntimbali dhateng kantor Polisi methuk Toyo ingkang dipuntahan. Dumugi griya, Bagong lajeng ndukani Toyo.

"Karepmu kepriye? Motor apik-apik diprotholi... Sragam apik-apik ya diorek-orek... Bapakmu isin, duwe anak angel dikandhani..."

"Lha wong seneng je, pak... Iki kan lulusan, ta? Kapan maneh bisa kaya ngene iki?"

"Wooo... Lha anak dikandhani malah ngeyel? Seneng ya entuk wae. Nanging kudu manut aturan. Saiki kowe lulus, seneng-seneng, apa wis yakin bakal entuk sekolahan sing apik?"

Toyo gedheg.

"Lha... mbok ya sing mapan ta, Le... Lulusan kuwi ora ateges mardika sakepenake dhewe. Lulus kuwi tegese tandha yen arep mlebu ing tataran pasinaonan sing luwih dhuwur. Luwih angel. Mula kudu saya sregep sinaune. Ora malah arak-arakan ora cetha."

Leres pangandikanipun Bagong. Lulus pancen ngremenaken nanging boten ateges saksekecanipun piyambak. Dene ingkang badhe kalampahan sangsaya awrat. Mila sampun ngantos lena. Kadosdene bangsa Israel, rikala medal saking Mesir lajeng ngadhepi pepalang ingkang awrat wonten sakuruting margi tumuju dhateng tanah prasetyan. Punika ingkang nguji kapitadosan lan kasetyanipun bangsa Israel dhateng Gusti Allah.

Wonten wekdalipun manungsa saged nggayuh kamukten. Sinaosa mbingahaken, nanging sampun ngantos lena. Kita kedah tetep jumaga supados sampun ngantos keblinger lan dhawah dhateng dosa. Juru Masmurngengetaken supados kita gesang mbangun turut dhateng pepakonipun Gusti Allah supados tansah gesang rinoban kabegjan. Amin.
(DPP)

Rebo, 27 September 2017

Minggu Limrah XXV

Yesaya 41:1-13; Jabur130:7-8; Yohanes 3:13-17

ATIMU SING TATAG!

“...Padha tulung-tinulung lan celathu marang kancane: “Atimu sing tatag!...”

(Yesaya 41 : 6)

Sampun dangu garwanipun Bagong sakit lan kedah mondhoek ing griya sakit. Temtu kemawon punika ndadosaken manahipun Bagong boten jenjem. Ing satunggaling dinten, wonten saperanganing warga greja tuwi garwanipun Bagong. Punika ndadosaken Bagong saestu kaget awit boten badhe dipun tuweni.

“Pak Bagong, kula sakanca ndherek nyengkuyung brayatipun pak Bagong ingkang nembe nyanggi panandhang. Sinaosa ibunembe gerah, nanging sampun ngantos Pak Bagong nglokro lan semplah ing manah. Kita kedah tansah gadhah pangajeng-ajeng dhateng Gusti Allah. Sakdherengipun pamit, kawula sakanca badhe ndherek ndedonga kagem kasarasanipun ibu.”

Saksampunipun ndedonga sesarengan Bagong muwun amargi rumaos dipun gatosaken dening warganing pasamuwan ingkang estu damel bombong manahipun.

“Saestu kula mboten nyana menawi badhe dipun tuweni para sadherek sadaya. Kula estu bingah lan patuwen panjenengan saestu ngiyataken manahlan kapitadosan kula sakbrayat. Nyuwun pangapunten menawi kula sampun dangu boten ndherek pangibadah lan peladosan. Kula janji mangkeh saksampunipun semah kula dhang, kula badhe ndherek pangibadah lan peladosan malih.”

Mekaten punika kedahipun gesang masamuwan. Sadaya samidene tulung-tinulung. Punika cundhuk kaliyan pangandikanipun Gusti ingkang sinerat ing Yesaya 41 supados pasamuwansami tulung-tinulung lan samidene ngiyataken. Nalika wonten warga sakit kedah dipun tuweni lan dipundongakaken temah saged pulih malih. Nalika wonten warga ingkang nandhang kasisahan kedah dipunlipur supados lejar manahipun.

Gusti Allah anggenipun makarya lumantar peladosaning pasamuwan. Panglipuran ingkang kawedhar punika pinangkanipun saking Gusti lumantarwarganing pasamuwan. Mila punika, sumangga kita samidene migatosaken warga pasamuwan ingkang mbetahaken pitulungan lan ugi ndongakaken satemah saged mujudaken panglipuran ingkang mulihaken. Amin **(DPP)**

WANGSUL

*“...Lampah kawula mug i Paduka tuntun wonten ing kaleresan Paduka, lan kawula mug i Paduka wulang, amargi Paduka punika Allah ingkang paring karahayon dhumateng kawula; Paduka ingkang kawula antos-antos sadinten muput...”
(Jabur 25 : 5)*

Sasampunipun dipun tuweni lan dipundongakaken dening warga pasamuwan, garwanipun Bagong pulih saking sesakitipun lan saged nindakaken ayahan padintenan malih. Bagong saestu bingah lan caos sokur dhateng Gusti Allah. Bagong enget dhateng janjinipun. Bagong rumaosdipun emutaken dening Gusti Allah awit sampun dangu sanget boten ngibadahdhateng greja. Menawi dipun dangu kening punapa boten nate tindak greja, Bagong namung matur bilih boten gadhah krenteg.

Pancen Bagong nate kuciwa awit nalika ngayahi peledadosanminangka komisi wonten satunggaling warga pasamuwan ingkang nyaruwe bilih peladosanipun wonten kakiranganipun. Panyaruwe punika ndadosaken Bagong nilar peladosan lan pekempalan pangibadah. Mila punika nalika rencang pasamuwan sami tuwi, Bagong ngraosaken trenyuh. Punapa malih sesampunipun ingkang garwa pulih saking sesakitipun, Bagong sangsaya ngraosaken pakaryan lan panuntunipun Gusti ingkang elok. Bagong ingkang sewauipun nebih saking greja amargi kuciwa, kabereg wangsul malih dhateng patunggilaning pasamuwan. Bagong ingkang sewauipun badhe mblasar lampahipun, katuntun dhateng margi ingkang leres.

Gusti Allah tansah mirsani para kagunganipun. Menawi wonten ingkang ketriwal, Gusti Allah enggal madosi supados mboten ical. Jabur 25 nelakaken bilih Gusti Allah punika tansah paring pepenget supados para kagunganipun ingkang mblasar sami mratobat. Tiyang dosa ingkang mblasar punika boten mangertos pundi ingkang sae lan pundi ingkang awon. Malah saged kelampahan ingkang sae kaanggep awon lan ingkang awon kaanggep sae. Awit saking punika, tiyang ingkang mblasar mbetahaken panuntun lan pepadhang. Namung wonten ing Gusti Allah piyambak wontenipun panuntun lan pepadhang ingkang sejati, saengga wigati tumraping manungsa sami wangsul dhateng GustiAllah. **(DPP)**

Jemuwah, 29 September 2017

Minggu Limrah XXV

Yehezkiel 18:5 – 18; Jabur 78:1 – 4, 12 – 16 ; Lukas 8:1 – 3

ATUR PANUWUN

*“...Yohana, somahe Khuza, juru-gedhonge Sang Prabu Herodhes, Susana
lan liyane maneh isih akeh. Wong-wong wadon iki
padha ngladeni Gusti sapandhereke kalawan barang darbeke.
(Lukas 8 : 3)*

Juminten semahipun Bagong, rumaos lingsem amargi dangu boten nate ndherek pakempalaning pasamuwan. Punika ndadosaken nalika dipuntuweni dening para sadherek patunggilan, Juminten saestu pakewuh.

“Aku ki isin, pak... Aku ora tau melu kegiatan greja kok jebul digatekake karo kanca-kanca patunggilan.”

“Ya, wis. Saiki wis sadhar, ta? Gusti Allah wis paring kasarasan kanggo sliramu. Kuwi ateges, sliramu kudu atur panuwun.”

“Atur panuwun? Wingi aku wis pisungsung mirunggan, pak.”

“Heh, dak kandhani, bu... Sing jenenge atur panuwun kuwi ora mung wujud pisungsung dhuwit wae. Atur panuwun kuwi uga kudu diwujudake peladosan. Kuwi sing jenenge pisungsung jiwa raga. Wis. Sesuk Jemuwah melu aku bareng-bareng nyengkuyung paduan suara. Piye? Mathuk, ta?”

“Wah, setuju, pak!”

Tiyang Kristen anggenipun gesang kedah tansah caos panuwun dhateng Gusti Allah awit sadaya berkah ingkang sampun katampi. Atur panuwun punika maneka warni wujudipun. Wonten ingkang awujud pisungsung arta, nanging wonten ugi ingkang awujud tenaga, wekdal lan kesagedan ing saklebeting peladosan. Kados dene para pawestri ingkang sami ngladosi Gusti Yesus saha para sakabat. Saksampunipun ngraosaken pitulunganipun Gusti Yesus, para pawestri punika lajeng sami ngladosi kanthi ngaturaken ingkang dipun gadhahi lan dipunsagedi supados saged nyengkuyung pakaryanipun Sang Guru.

Juminten sampun ndherek Paduan Suara minangka wujud sokuripun dhateng Gusti Allah saksampunipun nampi kesarasaning badan. Sapunika sampun wancinipun anggen kula lan panjenengan sami nedahaken wujuding sokur konjuk dhateng Gusti Allah. **(DPP)**

MIRENGAKEN SABDANIPUN GUSTI

*“...Lan ana uga kang tumiba ing lemah becik, iku thukul sarta metu wohe tikel satus...”
(Lukas 8:8)*

Mireng punika boten sami kaliyan mirengaken. Estunipun sami anggenipun nampi pangandikan. Nanging menawi mireng namung sakeplasan kemawon saengga dereng tamtu mangertosi suraosing pangandikan ingkang kawedhar. Dene menawi mirengaken punika kanthi migatosaken sadaya ingkang kapangandikakaken. Menawi mireng sinambi masak, pangandika ingkang katampi namung mlebet kuping kiwa lajeng medal kuping tengen. Aben-ajeng kaliyan tiyang ingkang mirengaken kanthi saestu. Pangandika ingkang katampi badhe rumesep ing saklebeting batos.

Waosan Injil manggihaken Gusti Yesus paring pasemon. Bilih kratoning Swarga punika kados dene lelampahanipun juru nyebar winih. Anggenipun nyebar wiji wonten ingkang dhawah ing sapinggiring margi saengga wonten ingkang lajeng mati kapidak-pidak dening tiyang lan ugi wonten ingkang dipun tedha manuk ngantos telas. Wonten ugi ingkang dhawah ing padhasan saengga saksampunipun thukul lajeng garing amargi boten pikantuk toya. Wonten malih ingkang dhawah ing eren ingkang sinaosa saged thukul nanging pejah awit kelindhi dening eri. Inkang pungkasan, wonten wiji dhawah ing siti ingkang sae saengga wiji punika saged tuwuh, ngrembaka lan ngedalaken woh. Temtu punika ingkang kakersaaken dening juru nyebar.

Wiji ingkang kasebar punika mralambangaken sabdanipun Gusti lan siti mralambangaken kawontenaning tiyang ingkang sami nampi sabda. Wonten ingkang mireng sakeplasan. Wonten ingkang mirengaken nanging boten karimat utawi ajrih kaliyan kawontenan saengga kapitadosanipun pejah. Dene ingkang mirengaken sabdanipun Gusti kalawan tumemen, sabda punika rumesep ing salebeting batos lajeng ngedalaken woh kagem kaluhuranipun Gusti Allah. Kita kalebet ingkang pundi? Namung ingkang mirengpunapa ingkang estu mirengaken Pangandikanipun Gusti satemah gesangipun tuwuh, ngrembaka lan ngedalaken woh saengga lampahing gesang migunani tumrapping sesami? **(DPP)**

